

Розділ 5. Статути Збройних Сил України

Тема: Військовослужбовці та відносини між ними

Мета уроку:

Сформувати в учнів поняття про військові звання, військовослужбовців та відносин між ними

Статути Збройних Сил України

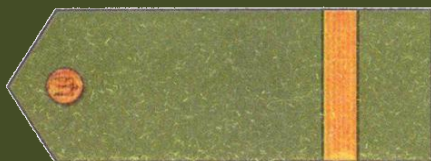
**Життя і діяльність
Збройних Сил України
визначаються військовими
статутами, у яких
викладено зміст загальних і
посадових обов'язків
військовослужбовців.**

**Статути Збройних Сил України — це
зведення законів військової служби, на
основі яких проходять повсякденне життя,
виховання, навчання, бойова діяльність
військ.**

Військові звання та знаки розрізнення

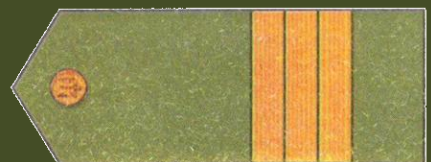
Рядовий

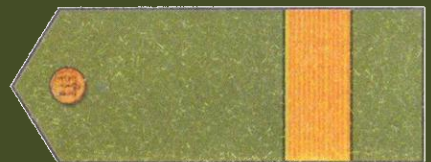
Старший солдат

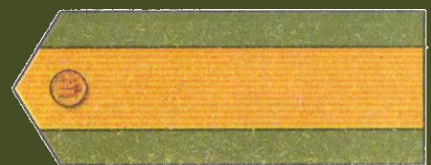
Молодший сержант

Сержант

Старший сержант

Старшина

**Рядовий
склад**

**Сержант
и
і
старшин
и**

Військові звання та знаки розрізнення

Прапорщик

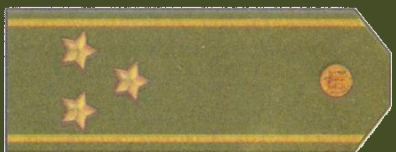
Старший прапорщик

Молодший лейтенант

Лейтенант

Старший лейтенант

Капітан

**Склад
прапорщиків**

**Молодший
офіцерський
й склад**

Військові звання та знаки розрізнення

Майор

Підполковник

Полковник

Генерал-майор

Генерал-лейтенант

Генерал-полковник

**Генерал армії
України**

**Старший
офіцерськи
й склад**

**Вищий
офіцерськи
й склад**

Військові звання та знаки розрізнення (планується до введення)

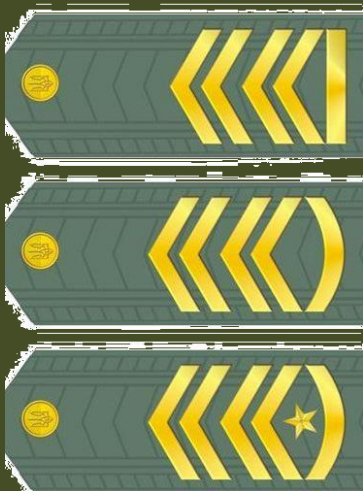
Старший солдат

Молодший сержант

Сержант

Старший сержант

**Сержант
и**

Старшина

Прапорщик

Старший прапорщик

**Старшини
і
прапорщи
ки**

ЗНАКИ РОЗРІЗНЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЗВАНЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ТА ПОВІТРЯНИХ СИЛ
(в Повітряних Силах погоня та муфти – синього кольору)

ЗНАКИ РОЗРІЗНЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЗВАНЬ ОФІЦЕРІВ КОРАБЕЛЬНОГО СКЛАДУ
ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

На тужурці чорного кольору

На кітелі білого кольору, плащі, сорочці, куртці та пальті

Адмірал Віце-адмірал Контр-адмірал Капітан 1 рангу Капітан 2 рангу Капітан 3 рангу Капітан-лейтенант Старший лейтенант Лейтенант Молодший лейтенант

ЗНАКИ РОЗРІ'ЗНЕННЯ -

ЗНАКИ НА ФОРМЕНОМУ ОДЯЗІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЩО ПОКАЗУЮТЬ ЇХНІ ПЕРСОНАЛЬНІ ВІЙСЬКОВІ ЗВАННЯ, ВИД ЗБРОЙНИХ СИЛ, РІД ВІЙСЬК АБО СЛУЖБИ, ТЕРМІН ПРОХОДЖЕННЯ ДІЙСНОЇ СЛУЖБИ В ЛАВАХ ЗБРОЙНИХ СИЛ ТОЩО.

ДО ЗНАКІВ РОЗРІЗНЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ НАЛЕЖАТЬ:

- ПОГОНИ;
- ПЕТЛИЦІ;
- КОКАРДИ;
- ЕМБЛЕМИ;
- ЗІРОЧКИ;
- НАШИВКИ, НАРУКАВНІ ЗНАКИ;
- ЛАМПАСИ;
- КАНТИ;
- НАГРУДНІ ЗНАКИ;
- АКСЕЛЬБАНТ.

Погони

ПОГО́Н — **НАПЛІЧНИЙ** **ЗНАК** **РОЗРІЗНЕННЯ**
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ **НА**
ВІЙСЬКОВІЙ **ФОРМІ** **ОДЯГУ.**

ЗАЗВИЧАЙ **ВІН** **ПРЯМОКУТНОЇ** **ФОРМИ** **З**
ПОЗНАЧЕНИМ **НА** **НЬОМУ** **ТИМ** **АБО** **ІНШИМ**
ЧИНОМ (СМУЖКАМИ, ЗІРОЧКАМИ Й
НАШИВКАМИ) **ПЕРСОНАЛЬНИМ**
ВІЙСЬКОВИМ **ЗВАННЯМ** **ТА**

ПРИНА
ВИДУ (С
У
ЗАСТОС
СТВОР

ШОГО
РАЇНИ
ЇХ

ПЕТЛИ́ЦЯ:

- ПАРНА АБО ПООДИНОКА НАШИВКА, ЗНАК РОЗРІЗНЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ЗВАННЯ РОДУ ВІЙСЬК ТОЩО З КОЛЬОРОВОЇ МАТЕРІЇ АБО МЕТАЛУ НА КОМІРІ ВІЙСЬКОВОЇ ФОРМИ

КОКА́РДА

— ФОРМЕНИЙ (МЕТАЛЕВИЙ АБО ПЛАСТИКОВИЙ) ЗНАК
УСТАНОВЛЕНОГО ЗРАЗКА НА ГОЛОВНОМУ УБОРІ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ.

РОЗРІЗНЯЮТЬСЯ ЗА КАТЕГОРІЯМИ ВІЙСЬКОВИХ ЗВАНЬ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, РОДАМИ ТА ВИДАМИ ВІЙСЬК ТА
ВИДОМ ГОЛОВНОГО УБОРУ.

ЕМБЛЕ́МИ

– СИМВОЛІЧНЕ УМОВНЕ ЗОБРАЖЕННЯ, ЯКЕ ВИЗНАЧАЄ ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ ДО ТОГО ЧИ ІНШОГО РОДУ АБО ВИДУ ВІЙСЬК ЧИ СЛУЖБИ.

РОЗМІЩУЮТЬСЯ НА ПРЕДМЕТАХ ВІЙСЬКОВОГО ОДЯГУ (ПОГОНИ, КОКАРДИ, ПЕТЛИЦІ), ПРАПОРАХ, ВІЙСЬКОВІЙ ТЕХНІЦІ ТА ІНШЕ.

АКСЕЛЬБА́НТ (НІМ. ACHSELBAND)

— ДЕКОРАТИВНІ НАПЛІЧНІ ШНУРИ У ДЕЯКИХ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМАХ. ІСНУЮТЬ З XVII СТОЛІТТЯ.

В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ — АКСЕЛЬБАНТИ — ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ПАРАДНОЇ ФОРМИ ОДЯГУ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ПОЧЕСНИХ ВАРТ І УЧАСНИКІВ ВІЙСЬКОВИХ ПАРАДІВ.

НАШИ́ВКА

— **ЗНАК РОЗРІЗНЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ЗВАННЯ, ВІЙСЬКОВОГО ФОРМУВАННЯ, ВИСЛУГИ РОКІВ, ПОРАНЕННЯ, ГРУПИ КРОВІ ТОЩО НА ВІЙСЬКОВІЙ ФОРМІ ОДЯГУ, ЯКИЙ, ЯК ПРАВИЛО, РОЗТАШОВАНИЙ НА ПЛЕЧІ АБО ГРУДЯХ.**

B(III) Rh-

128 окрема гвардійська механізована Туркестансько-закарпатська дивізія ордена Червоного Прапора бригади

25 окрема Дніпропетровська повітрянодесантна бригада

17 окрема гвардійська танкова КривоРізка ордена Червоного Прапора і Суворова бригада

8 армійський ордена Червоного Прапора корпус

30 окрема гвардійська механізована Новоград-ВолинськаРівненська ордена Червоного Прапора і Суворова бригада

54 окрема гвардійський резервувальний Пруцько-Померанський ордена Кутузова, Богдана Хмельницького і Олександра Невського батальйон

3 Бродський особливий полк армійської авіації

13 армійський ордена Червоного Прапора корпус

11 Тернопільська окрема гвардійська артилерійська Київська ордена Червоного Прапора і Богдана Хмельницького бригада

410 вузол фельд'штерсько-поштового зв'язку

ЛАМПА́С (ФР. LAMPAS)

– КОЛЬОРОВА СМУЖКА З СУКНА, ЩО НАШИВАЄТЬСЯ НА ЗОВНІШНЬОМУ ШВІ ФОРМЕНИХ ШТАНІВ.

НАГРУДНІ ЗНАКИ

– **ЗНАКИ ДЛЯ НАГОРОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ ВІДЗНАЧИЛИСЬ ПІД ЧАС НЕСЕННЯ СЛУЖБИ ТА ВИКОНАННЯ СВОГО ВІЙСЬКОВОГО ДОЛГУ Й ДОСЯГЛИ ВИСОКИХ РЕЗУЛЬТАТІВ У БОЙОВІЙ ТА ГУМАНІТАРНІЙ ПІДГОТОВЦІ.**

**ОРДЕН – ПОЧЕСНА НАГОРОДА (ВІДЗНАКА) ЗА ОСОБЛИВІ
ЗАСЛУГИ ПЕРЕД ДЕРЖАВОЮ.**

«ОРДЕН ПРОСЛАВА МУДРОГО»

«ОРДЕН БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО»

МЕДАЛЬ – ДЕРЖАВНА НАГОРОДА (МЕТАЛЕВИЙ ЗНАК, НАЙЧАСТІШЕ ОКРУГЛОЇ ФОРМИ, З ВИПУКЛИМИ ЗОБРАЖЕННЯМИ) ЗА ГЕРОІЗМ, ОСОБЛИВІ ЗАСЛУГИ, В ПАМ'ЯТЬ ПРО ЯКУСЬ ПОДІЮ АБО ОСОБУ.

МЕДАЛЬ "ЗА

БУ УКРАЇНІ"

МЕДАЛЬ

ЧИЗНИ"

ДО КОЖНОГО ОРДЕНУ (МЕДАЛІ) ВСТАНОВЛЯЄТЬСЯ
ОРДЕНСЬКА СТІЧКА, ПРИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ОБМОТУВАННЯ
ЙОГО КОЛОДКИ ТА ОРДЕНСЬКІ ПЛАНКИ.

КОЖЕН ОРДЕН
НОСІННЯ ТА
ПОСВІДЧЕННЯМ.

СТАТУС, ПРАВИЛА
ПІДРУГИ РАЗОМ ІЗ

Обов'язки солдата

Солдат (матрос) зобов'язаний:

- свято і непорушно додержуватися Конституції України та Законів України, Військової присяги, віддано служити Українському народові, сумлінно і чесно виконувати військовий обов'язок;

- беззастережно виконувати накази командирів (начальників) і захищати їх у бою, як святиню оберігати Бойовий Прапор своєї частини;

- постійно підвищувати рівень військових професійних знань, вдосконалювати свою виучку і майстерність, знати та виконувати свої обов'язки та додержуватися вимог статутів Збройних Сил України;

- знати й утримувати в готовності до застосування закріплене озброєння, бойову та іншу техніку, берегти державне майно;

Обов'язки солдата (продовження)

- поважати бойові та військові традиції, допомагати іншим військовослужбовцям, що перебувають у небезпеці, стримувати їх від вчинення протиправних дій, поважати честь і гідність кожної людини;

- бути пильним, суворо
обережним, дисциплінованим;

- вести бойові дії ініціативно, наполегливо, до повного виконання поставленого завдання;

- виявляти повагу до командирів (начальників) і старших за військовим званням, сприяти їм у підтриманні порядку і дисципліни;

- додержуватися правил військового вітання, ввічливості й поведінки військовослужбовців, завжди бути одягненим за формою, чисто й охайно.

Начальники та підлеглі

За своїм службовим становищем і військовим званням військовослужбовці можуть бути начальниками або підлеглими стосовно інших військовослужбовців.

Начальник має право віддавати підлеглому накази і зобов'язаний перевіряти їх виконання.

Підлеглий зобов'язаний беззастережно виконувати накази начальника, крім випадків віддання явно злочинного наказу, і ставитися до нього з

Начальники і підлеглі, старші та молодші, їх права і обов'язки.

За військовим званням начальниками є :

- *сержанти і старшини – для солдатів і матросів однієї з ними військової частини;*
- *прапорщики і мічмани – для сержантів і старшин, солдатів і матросів однієї з ними в/ч;*
- *молодші офіцери – для сержантів і старшин, солдат і матросів;*
- *генерали, адмірали, полковники, капітани 1-го рангу для молодших офіцерів, прапорщиків, мічманів, сержантів і старшин, солдатів і матросів.*

Начальники – це посадові особи , яким статуту надають певні права і обов'язки щодо підлеглих.

Начальник має право віддавати підлеглому накази і перевіряти їх виконання. Підлеглий зобов'язаний беззастережно виконувати накази начальника і ставитися до нього з повагою.

Начальники, яким військовослужбовці, підлеглі за службою, зокрема і тимчасово, стають прямими начальниками для цих в/с. Найближчий до підлеглого прямий командир називається безпосереднім начальником.

Для рядового таким начальником є командир відділення.

За службовим становищем прямим начальником є всі вищестоящі командири, починаючи з командира взводу.

Військовослужбовці, які за своїм службовим становищем і військовим званням не вступають відносно інших

в/с

начальниками або підлеглими , можуть бути старшими чи молодшими.

Старшинство визначає військове звання.

Старші за військовим званням мають право вимагати від молодших за званням додержання військової дисципліни , громадського порядку і форми одягу , а також правил поведінки і військового вітання.

Молодші за званням мають беззастережно виконувати всі вимоги старших..

Військова ввічливість

Військовослужбовці, підлеглі й молодші, звертаючись у службових справах до начальників і старших, називають їх за військовим званням, додаючи перед званням слово «товариш» або «пан». Наприклад: «Товаришу (пане) сержант», «Товаришу (пане) прапорщик», «Товаришу (пане) капітан».

Військовослужбовці під час звертання до них командира (начальника) або старшого за військовим званням повинні стати у стройове положення.

Військовослужбовцям забороняється тримати руки в кишенях одягу, а також сидіти у присутності командира (начальника) або старшого за військовим званням без його дозволу. Курити дозволяється тільки у спеціально відведених для цього місцях.

Військовослужбовці повинні бути ввічливими у спілкуванні з іншими особами, виявляти особливу увагу до осіб похилого віку, жінок і дітей, поступатися їм місцем у громадському транспорті, сприяти захистові честі й гідності громадян, дотриманню громадського порядку, а також надавати допомогу при нещасних випадках, виникненні пожежі чи стихійного лиха.

Порядок звернення до начальників, віддання і виконання наказів.

Накази віддаються , як правило, в порядку підлеглості. В разі крайньої потреби старший начальник може віддати наказ підлеглому, минуючи його безпосереднього начальника, про що повідомляє безпосереднього начальника підлеглого чи наказує підлеглому особисто доповісти своєму безпосередньому начальнику.

Начальники мають право віддавати підлеглим накази , підлеглі повинні виконувати накази начальника (командира). Вислухавши наказ , в/с відповідає “так” і виконує його. Про

Наказ має бути сформульований виразно, чітко, щоб не допустити його подвійного тлумачення і не викликати сумнівів у підлеглого щодо його змісту.

Начальник , який віддав наказ повинен забезпечити його виконання.

Військова дисципліна

Військова дисципліна — це бездоганне і неухильне додержання всіма військовослужбовцями порядку і правил, встановлених військовими статутами та іншим законодавством країни.

Військова дисципліна ґрунтується на усвідомленні військовослужбовцями свого військового обов'язку, відповідальності за захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності своєї країни, на їх вірності Військовій присязі.

Заохочення солдатів (матросів)

- 1) оголошення подяки;**
- 2) зняття раніше накладеного дисциплінарного стягнення;**
- 3) надання одного додаткового звільнення з розташування військової частини чи корабля на берег поза чергою;**
- 4) надання додаткової відпустки військовослужбовцям строкової служби строком до 5 днів;**
- 5) повідомлення батьків або колективу за місцем роботи чи навчання військовослужбовця до його призову на службу про зразкове виконання ним військового обов'язку;**
- 6) нагородження грамотою, цінним подарунком або грошовою премією;**
- 7) нагородження військовослужбовця його фотокарткою, в якій він знятий біля розгорнутого Бойового Прапора частини;**
- 8) присвоєння військового звання старший солдат (матрос);**
- 9) присвоєння сержантам (старшинам) строкової служби, які звільняються в запас, чергового військового звання, вищого на один ступінь за військового звання, передбачене штатною посадою;**
- 10) занесення прізвища військовослужбовця до Книги**

СТЯГНЕННЯ ЗА ПОРУШЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На солдатів (матросів) строкової служби, які виявляють недисциплінованість, можуть бути накладені такі стягнення:

- Зауваження;**
- Догана;**
- Сувора догана;**
- Позбавлення чергового звільнення з розташування військової частини ;**
- Призначення поза чергою в наряд на роботу- до 5 нарядів;**
- Позбавлення військового звання «старший солдат» ;**

Солдати (матроси) за вчинені ними злочини несуть кримінальну відповідальність згідно з

чинним законодавством.